

Tormi ei sõideta, tormi satutakse.

Meremeeste tarkus

1

Saabuvatelt lendudelt inimesi teele suunav toru sülitas Aliisi kõmavasse klaashalli. Peale aastat, kui maailm end viiruse kaitseks sulges ja nüüd alles areldi avama asus, oli õhk lennujaamas inimestest hõre. Üksikud tõttavad härrasmehed, käes patakas pabereid, et tõendada oma terviseandmeid. Mõned perekonnad, kes teel kusagil eemal ootavate vanavanemate juurde. Üliõpilased, kelle tulevik on ahelatest vabaks saanud ning kes, seljakott seljas, kiirustasid maailma vallutama. Võrreldes möödunud aja saginaga oli eri kontinente ühendav stardipunkt tühi. Nagu Aliis. Seest. Ülekantud mõistes ja otseselt.

Kui oleks võimalik, jääks ta igavesti seisma sinna vahejaama. Stockholmi teraslindude pesitsuspaika. Hauduks oma musti mõtteid, kuni neist saaksid masendustibud, kes võiks tiibade karastudes lennata igavikku. Kuidas minna tagasi? Või kuidas minna peale kõike juhtunut edasi? Ta neelatas. Kuhu? Võinuks jääda Prantsusmaale, aga ta tundis, et rikub üksnes oma kohaloluga läbinisti õnnelike Inga ja Gunnari idüllis, mis oli ebavõrdne kõiges välises, aga täiesti toimiv sisemiselt. Ultramoodne Inga, vaikivast mehest üle kolmekümne aasta noorem, õitses õnnes ja rahulolus, sisustades rikkaste ja ilusate kodusid, samal ajal kui ta mees kasvatas last, kes polnud tema omagi. Tegu polnud küll pimestava kirega, kuid

hoolimine paistis igast nende lausest ning vaatest. Aliisi jaoks võimendas selle nägemine arusaamist kõigest, mille ta oli kaotanud. Või kaotamas. Ta pidi nende juurest võimalikult kiiresti pääsema. Koju.

Aga kus see oli? Kas sinna jõudmiseks piisaks, et astuda lennujaamast välja, võtta takso, sõita nelikümmend minutit, maksta, minna trepist üles, keerata oma võtmega lahti korteriuks, kus taga oli ja on ikka veel tema maailm. Riskida, et kartus saab teadmiseks. Olla mahajäetud naine. Või jätta õhku väikegi võimalus, lootus, et see nii pole. Lükata kõik teadmised kuhugi tulevikku. Lennata edasi, jõuda sinna, kus haaraks tema toimekusest pakitsev ema kogu juhtimise Aliisi elu üle.

Nagu ta oli teinud ootamatult kaela sadanud hooldust vajavate laste Raki ja Kerliga, kellest olid saanud aastaga mitte üksnes klassi priimused, vaid ka valla uhkused joonistusvõistlustel ja viktoriinidel. Ema suunaks kogu oma vääramatu toimekuse tema pinnale rebimiseks. Sunniks enese eest hoolitsema. Ennast kokku võtma. Tuletaks meelde, et ta on täiskasvanud naine, kellel ei ole õigust ahastada teismelise plikana. Või rakendaks tütre päästmiseks kavalalt lapselast. Matut, kes peaks puhkama raskest aastast, kui arstid olid rakkes kaksikümmend neli tundi ööpäevas ja seitse päeva nädalas. Arstid ... Aliis katsus vaistlikult kõhtu. Operatsiooniarimimmitises koevedelikku. Enne edasi minemist – ükskõik kuhu – tuleks side kindlasti ära vahetada.

Ta proovis edasi liikuda, aga istus abitu katse järel reisi-jatest tühja äralennutsooni väravasse. Polnud mõtet kiirustada. Ta oli eikellegimaal eikellegina. Siin oli tal õigus mitte rääkida, mitte põhjendada, mitte mäletada. Mitte lasta end ümber veenda. Ta pani silmad kinni ja nägi seda, mida oli

kõige rohkem kartnud ja igatsenud. Kolmekümnendates, aga halliseguste juustega, kirehetkel sumedalt soojade silmadega Kauri nägu. Aliis võitles hetke ja lasi end siis mälestustesse tagasi kanda. Soe laine mattis valu enese alla ja viis tagasi õnnelikku minevikku.

„Sul on õigus,“ ütles Kaur ja suudles naist huultele. Kaur ei ütelnud seda sageli, kõrgelt haritud arst teadis enamasti ise, mida ja kuidas teha. Aliis naeratas võidurõõmsalt. Kõik need Kauri pikad loengud, poole ööni kestvad kollokviumid, varahommikused praktikale hiilimised saavad leevenduse millegi ilusa ja hunnituga. Aliis oli mitu korda vihjanud ühisele pikale nädalalõpule armsas väikelinnas, ooperi- või restoranikülastusele. Või miks mitte hoopis Pariis, armunute linn. Nende Stockholmi korterist oli Euroopa igas suunas lahti. Paari tunniga jõuaks kõikjale. Ta saaks panna selga mõne neist Inga ostetud prantsuslikest kleitidest, mis talle veel selga mahtus. Ootamatult sülle sadanud paarisuhe ja kodupere-naise staatus küpsetasid teda suisa pärmina, nii et ta kasvas keskkohast kiiremini kui teismeline poiss pikkusesse.

„Sul on õigus, kallid, me oleme liiga vähe koos. Ja kuigi mulle meeldiks olla koos siinsamas ja kohe ja väga väheste riietega, siis ma loodan, et pikas perspektiivis sobib sulle see ka.“

Kaur pidas pausi ja libistas kätt mööda Aliisi selga. Aliisile sobis hetkel kõik. Ta noogutas innukalt, Kaur muigas ja kummardus ta kõrva juurde. „Õnneks ei pea me tõesti kohe minema.“ Ta käsi leidis tee koduse T-särgi alla.

„Kuhu?“ sosistas Aliis enne, kui oli oht, et kaovad aeg ja ruum. Kaur vidutas oma tulevase professori, aga juba praegu väga tunnustatud arsti silmi.

„Me läheme sukeldumiskursustele. Et meil oleks koos võimalik avastada terve maailm.”

Aliis oli viie kuuga ühe juba avastanud. Täpselt nii palju oli möödas ühisest ootamatust reisist Tallinnast Stockholmi, kus kevadõhtul olid laeva sisenenud vallaline neljakümnendates naine ja lootustandev kolmekümnendates arst, ning väljunud püsisuhtes noorpaar. Näiline varasem ebasümpaatia nende vahel oli ühe õhtusöögiga osutunud tõeliseks kireks ning Aliis punastas plikana, kui meenutas, kui kiiresti oli temast saanud Kauri naine.

Kaur oligi nüüd kogu ta maailm. Kõik varasem oli muutunud pikaks sissejuhatuseks tõeliselt õnnelikku ellu. Esimese armastuse poolt maha jäetud üksikemast, kellel vapruse medalina ette näidata üliõpilasest poeg Matu, oli saanud uus inimene. Rikas naine nii faktiliselt kui hinges.

Miks see, mida ta nii kaua oli oodanud, nii vara lõppema peaks, ja pealegi veel vee all, seda Aliis ei mõistnud. Kõige raskematelgi aegadel, kui ta rabas pooleteist kohaga hooldajana tööd teha ning oli unustanud, et ta üldse võiks armastada ja teda võiks armastada, polnud ta kunagi kaalunud enesetappu. Miks peaks ta nüüd, kui tal on võimalik ärgata teadmiseiga, et Kaur, see imeline mees, armus temasse ja armastab teda, vabatahtlikult surma minema?

„Rahu! Seda teevad üle maailma tuhanded. Mis tuhanded, sajad tuhanded. Isegi väikesed lapsed,” lohutas Kaur, kui nad taksojuhile allveeklubi aadressi olid andnud. Lennukid käisid tõesti mugavalt. Aliis oli keeldunud esimest treeningut kusagil mujal kui Eestis tegemast.

„Mõtles, kui ma ei saa aru, mida räägitakse?”

Kauri püüded seletada, et vee all ei lobiseta, teda ümber ei veennud. Õigemini lootis ta nii kogu seiklusest üldse pääseda.

Sama hea lennuühendus kui Tallinnaga oli Stockholmist ainult Roomaga, aga see oli aegade algusest teada, et kõik teed viivadki Rooma. Miks poleks nad võinud minna parem sinna? Kõndida linnade linna käsikäes, käia mõnel näitusel, hulkuda Trastevere sopilistel tänavatel, lasta end kas või paavstil paari panna. Pöörastest seiklustest oli neil täiesti erinev arusaam.

Kauri silmad särasid, nagu vallutaksid nad kohe mõne tundmatu planeedi või kaevaksid välja Atlantise. Tegelikuses logisesid nad hilises novembrihommiku hämaruses räämas keskusesse, mis ehitati kunagi, kui Tallinn oli olümpialinn. Aliis mõtles, et Kaur polnud siis veel sündinudki. Aga surus selle mõtte ruttu maha. Paremini oli mitte lasta pinnale tõusta kahtlusele, kas see kõik, mida ta läbi elas, ikka on mõistlik. Kas idee ühiseks sukeldumiskursuseks ei viidanud mitte sellele, et mees polnud märganud, et Aliis kõndis temast aastakümme ees.

Kaur pani oma käe ta kuklale ja lükkas ninaga mossi vajunud Aliisi suunurka.

„Sa juba oled merineitsi, ära karda.”

Aliis lõtvus. Kuni see vähegi võimalik on, kavatses Aliis armastusepimedusel lasta kesta. Kõigi nende kõrva sosistatud sõnade, läbisuudeldud ruutsentimeetrite, jumalannaks ülistamise nimel. Õeldes mõtteski „Kaur”, hakkas ta süda poole kiiremini lööma. Stimulaatorit pole ilmselt kunagi vaja. Mitte kunagi. Kestku see igavesti. Kui ta ka vanuse varjamiseks peab tegema langevarjuhüppeid, sõitma mootorrattal ja sukelduma Titanicule.

Nende grupp oli väike: paar kogenud noorsportlast, üks tuli-hingeline kalamees, kes vajab sukeldumispaberit põhiliselt selleks, et pidada tõelist veevalust jahti, ning üks vaikne, pikkade

juustega mees, kes ilmselt oli elu mõtte otsimise ringil jõudnud järgmise keeruni.

Aliis sundis end rahulikuks. Ta oli vaadanud pika õhtu sukeldumisvideoid, kus naeratavad, nappides riietes neiud haaravad endal suust õhku pumpava reductori ja pistavad selle minutite möödudes sama kergelt suhu tagasi. Tõesti, näis, et nad nautisid seda. Kõik sukeldujad püsisid kaadris ilusate, hooletute ja õnnelikena. Ei mingit paanikat, rapsimist elu eest, riski. Mänglev kergus. Südamerahustuseks luges Aliis kogu võimaliku materjali, mis oli ette saadetud, lennukisõidu ajal üle. Väreleva enesekindlusega kõhatas ta hääle puhtaks, kui küsiti, et miks keegi on kursustele tulnud. Kuidas öelda, et arutust kirest? Õnneks, nagu alati oli vastus olemas Kauril.

„Me tahame tulevikus palju reisida ja maailma avastada.”

Tulevikus. Soe mõnutunne valgus üle Aliisi.

Õppeslaidid ekraanil vahetusid ja Aliisi enesekindlus süvenes. Pooltele esitatud küsimustele ta vastuseid juba teadis. Siingi kehtis meeste ja naiste erinevus. Kui tema oli korralikult kogu sukeldumisalase manuaali läbi töötanud, siis ülejäänud kohaletulnud avastasid alles siin, et vee all kaovad värvid.

„Te ei kujuta, kui palju ma olen raha pannud nende eri värvi lantide peale. Tuleb välja, et täitsa mõttetult,” oigas kalamees.

Või et koralle ei tohi puutuda. „Vaata, aga ära puuduta!” seisis slaidil, mis pikkade juustega eneseotsija naerda puksuma ajas. Juhendaja kulmukergitusele vastas mees: „Ei no et ma mõtlesin, need on siis nagu noored tüdrukud. Et silma võid nuumata, aga käed hoia paigal.”

Aliis naeris kõigiga kaasa. Talle ei meeldinud, et Kaur lõkerdas, nagu teaks, mida selline ihalus tähendab.

„Oleks pidanud ka nagu korall käituma,” porises Aliis mõttes.

Kuigi see oleks olnud väga keeruline. Kaur oli siiski päästnud tema poja elu. Poja, kes oli mehest pea sama palju noorem kui Aliis vanem. Autoõnnetuse järel oli Matu eluprognosis püsinud negatiivses skaalas, kuni tema atsakas pruut Kristin, kellel trumbiks kõrgel arstihierarhias asuv isa, oli kohale meelitanud välismaal resideerinud tipparsti. Mehe, kes esimese asjana eemaldas haigevoodi kõrvalt patsiendi ahastuses ema, andes mõista, et ellujäämine sõltub sellest, kui kaugele ta saadetakse. Aliis oli esimeste lahingute järel taandunud ning mõõtnud leplikult jäätunud meetreid haigla ees, oodates sees askeldavat Kristinit. Teadmata, et mühakaks tembeldatud noor arst vaevles hilisema ülestunnistuse kohaselt samal ajal armuvalus ning pidas võitlust oma kõrge eetilise baromeetriga, mis ei lubanud patsiendi lähisugulasele mõeldagi.

Aliis tabas, et pinnaletõusu puhkepauside arvutamise valemil asemel vahtis ta oma mehe profiili. Kaur, püüdnud ta pilgu, võttis naisel laua all vaikselt käest ja pigistas seda. Ainult meeletu, täiesti tsunaamina tulnud armumine, tunne, et ta ei suuda Kaurita enam hetkegi olla, oli teda sundinud sukeldumiskursustega nõustuma.

Kui oli aeg sooritada kirjalik test, oli Aliis väga enesekindel. Kõik ristid said õigetesse kastidesse. Aliis hakkas Kauri veidrat ideed isegi heaks pidama. Nüüd näeb ta, et vanemal naisel on palju plusse, nagu elukogemus, tarkus, teatud enesekindlus, muretu kõik-saab-alati-korda-hoiak. Pole piire, et „ei, seda ma ei tee”. Endal on ju ka huvitav, avastad uut maailma.

Uus seltskond. Suure merekogemusega kalamees näiteks, kes hiigelpaltuse jahist värvikalt vestis. Paltust ei püütud söögiks, seda püüti pildistamiseks. Eriti õnnestunud isend oli nii suur,

et teda ei hakatud üldse paatigi tõmbama. Õnnelik trofeesaaja kalpsas lihtsalt tema kõrvale vette ja teised tegid pilti ning kala sai hiljem vabaks. Paltuse elupaik on väga külmas vees ja praktilise meelega kalandusfanaatik leidis, et kui kalipso tuleb nagunii osta, võiks sellega osata enamat teha.

Teooria oli kõigile keeruline, enamik grupist sai testi tehtud mõõndustega ja ka akadeemiliselt harituim, Kaur, sai vähem punkte kui Aliis. Osalejate aplaus oma ainsale naisele ja parimale kursandile oli tuline. Imetlus kestis täpselt selle hetkeni, kuni siseneti ujulasse.

Aliis vahtis end riietusruumi peeglist ilma igasuguse leebuseta. Trikoo ei jätnud fantaasiaks just palju ruumi. Tõesti, ta oli juurde võtnud. Tselluliit, mida hämaras magamistoas võis varjata, lõugas oma kohalolekust loosungitega vehkides. Muudes variantides vormitavad rinnad vajusid mugavalt pehme trikoo dekoltee sügavustesse. Petta polnud kuidagi võimalik, tal oli elus kulunud naise keha.

Väljanägemine ununes kohe, kui ta seisis silmitsi ballooni, vesti, lestade ja kimbu voolikutega.

Instruktor oli mees, kelle ilmutamisel oli must pigment kasutamata jäänud. Heledad silmad ja ripsmed, praktiliselt valged kulmud ja varjunditeta lai nägu mõjusid alguses ebasümpaatselt. Märulifilmides kehastasid sellise kuvandiga tüübid halastamatuid pahalasi. Kaur, vastupidi, oleks sobinud suurepäraselt eriagendi rolli. Kogu seltskonna meestest oli tal parim vorm. Tipparst kahjuks teab, mis kõik kängub, kui seda ei liiguta, ohkas ta ise, kui igahommikusele treeningule suundus. Tal oli kivist tahet püüelda alati täiuse poole. Erakordselt kiire karjäär, usumatud võimalused, kõik siiski

ränk töö ja enesepiitsutus. Aliis armastas seda joont mehes. Kuni hetkeni, kui mõistis, et ka nüüd kannustab tema meest soov olla esimene kõiges. Iga hinna eest.

Hasartselt haaras Kaur oma varustuse ning tõestas paremuse igal alal. Balloon selga, rihmad kinni, mask ette. Märkamata, kas tema naine saab aiavooliku põhimõttel kinnituva õhukaabli vesti külge või ei. Ta lihtsalt oligi alati teistest parem. Omadus, mis kõikjal mujal Aliisi võlus, ajas nüüd kohutavalt vihale. Pahalasena tundunud instruktori populaarsus tõusis naise silmis tohutult. Aliis klammerdus iga ta sõna, soovitude ja nõuande külge, mis töotasid võimalust, et ehk mingil imetabasel moel jääb ta siiski ellu. Kui ta oli lootnud ühisest nädalavahetusest imelist Barbara Cartlandi armastusromaani stiilis kohtingut, siis kui keegi üldse kandideeris vaevatud hingega, kuid imeilusa ning tohutult galantse hertsogi rolli, oli see instruktor. Mees püüdis vesti kinni jäänud Aliisi välja sikutada ning lohutas teda õudust tekitavate sõnadega: „Sa saad hakkama!”

Ülejäänud, kaasa arvatud Kaur, jõllitasid Aliisi lahingut sukeldumisvarustusega, tegemata katsetki olukorda lahendada. See siin polnud naiste kudumisklubi, vaid noorte elujõus meeste kogunemiskoht, kus kehtisid teised reeglid. Igaüks enda eest. Sest kõigile oli ühtemoodi selge – see on võistlus. Enesetõestamise hetk. Ning keegi neist ei tahtnud Aliisilt seda suurepärasest võimalust ära võtta. Ise saavutada.

Aliis ei tahtnud saada peaministriks, presidendiks või mõnele muule ametikohale, kus olid aastasadu trooninud mehed, ning mille vallutamiseks oli oluline olla rohkem mees kui mehed ise. Talle meeldis, kui avati uks, pakuti tooli või ulatati mantel. Kaur oli pidanud seda alati armsalt vanamoodsaks

ning kinnitanud, et mõnelt nooremalt kolleegilt võiks ta sarnase käitumise eest teenida süüdistuse ahistamises. Nad siiski olid eri põlvkondadest.

Aliis sikutas kalipsot selga ning paigutas puusadele lisaraskusi. Kõige ilusam lause kogu koolituse jooksul oli olnud see, et vee all kaotab inimene märgatavalt kaalu. Ta meenutas käsitööviinerit, mida on hoole ja armastusega liig peende soolde aetud. Higinena loovis ta instruktori kannul basseini-ruumi, kus üks laps, keda vanemad ujuma õpetasid, oleks sukeldujaid nähes ehmatuses ära uppunud. Ilma igasuguse kasvatuseta näitas ta Aliisi peale ja vedas suu nutule. Lootus, et ehk ainult tundub, et ta näeb välja nagu öudne mereelukas, sai kinnituse. Üks asi on aimata, teine on teada. Teadmine muudab kõik paratamatuks faktiks. Loch Ness, kelles põksus Aliisi arg süda, kukutas end vette.

„Nigu Itškuki vilmis, kõik om maskid enestele ette pannud ja mitte ei saa aru, kas om ea või näru inimesel!”

Ümarvormiline proua tatsas oma hiiglasliku büsti kannul. Tema kõrval traavis hobusesabaga vehkiv kaunitar, kes rullis enese järel kahte kohvrit.

„Oota, Tanka, ma tõmba vähe hinge. Ega see ei ole siin meski olümpia, et me peame rekurdi välja jooksuma. Seisis see Rooma linn enne meieta kümme sajandit, seisab nüüd kah need kaks minutit, kui Mammi enesesse apniku pumpab.”

Nad jäid seisma täpselt Aliisi pingi kõrvale.

„Mammi, lennuk ei oota ju. Me jääme maha!”

„Siis lähme järgmisega,” nähvas proua. Oma sõnade pehmemendamiseks laksas ta tütarlapsele tagumikule. „Tead mis, sa noor tüdruk, sul käbe jalg, lippa sinna ja ütle niiviisi ärda

äälega, aga vaata, et kõik tähed oleks suured, et nad selgelt aru saaks: ÜKS VÄGA VANA INIMENE KOHE TULEB. Ja olgu see piloodi ärra nõnna kena, et ootab ta ära. Sa oskad ju küll.”

Tankaks nimetatu noogutas vastu vaidlemata ja kihutas kohvrite kõrinal diplomaatilistele läbirääkimistele.

„Siin om vaba?”

Aliisile tundus, et ta on endiselt kusagil oma unelmates, kuhu on ennast sisse pressinud mürkroheline hiigelsirtsu moodi kaftanis proua, pisike lastekübar vallatult viltu peas.

„Jah, palun ...” pomises ta, püüdes kiiresti püsti tõusta, ent tundis, kuidas miski järele andis ja soe vedelik mööda kõhtu välja jooksis. Oh, oleks, et see pole veri ...

Eriti halb oleks see, kui nad üle mitme kuu kohtuvad Kau-riga nii, et üks on kirurgilaual ja teine peab teda opereerima. Siis tuleks kõik iseenesest välja – ning see hirmutas Aliisi.

„Kuule, sa lekid. Kas see om sul õnnetus ja sa viskad nüid sussid püsti, või käib see suga kaasas nigu Mahvaldal kõörd-silm?”

Aliis nuusutas vaikselt kätt. Ühes haava servas oli niit järele andnud, mis iseenesest ei tähendanud midagi muud, kui et ta istus nüüd, süli kollakast vedelikust märg.

„Ei, kõik on korras, ma tean. Ma olen ise hooldustöötaja. Ärge muretsege.”

„Ma nüid ühe ligaseks saanud pluuse pärast ei ahasta ühti, aga sa ise näed seuke närb välja, et ajab irmu peale. Keegi om sul surnud või oled kuidagi teistmoodi elu persse keeranud?”

Aliisi silmad venisid maski taga kümme-kond sentimeetrit suuremaks. Kusagilt eemalt kostis turvaauto piibitamist. Muidu vaikes lennujaamas oli alanud elu ja sagimine.

„Näh, mulle tulevad järele. Ma ütlen, see Tanka räägib Elon Muski ka surnuks ja esimesena läheb lendautuga just tema Kuule. Sul om üks minut aega, enne kui nad mu pääle korjavad, mes sul äda om?”